□□□□□□□□ : "□□□□□□□□" □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□.

□□□□□ □□□□□□□.

"પ□ થ્યત□ ન" □ક બ્હુ ખાસ શાળા ખાસ બળકો મટે છે.

પ□ થ્યત□ નનો જન□ મ □ક્ટોબ્થ ૧૯૯૭માં થ્યો અને તેત□ થ્ણ સમ્થ□ પતિસ□ ત□ થિ□ નો પ□ થ્યાસ છે, નફીસા ખંભટા, થદીચા ગોહીલ અને મ□ થદિુલા દાસ જેમ્ણે તલમિ, શકિ□ ષણ અને સંભળ થખવાવાળુ વાતવથ્ણ ત્યો વ□ચક□ ત□ ને આપ□ચુ છે જે□ વકિસતિથીતેઅપંગ છે. તેમ્નો બ્ધી તથ્ફનો પ□ થ્યાસ બ્તવે છે કે "જે મનસકિ થીતેમંદ છે તેમ્ને શકિ□ ષણ અને તલમિ આપી શકાય છે. બ્થેબ્થ થીતેદખલ અંદાજી કથ્વાથી આવા વ□ચક□ ત□ સ□ પષ□ ટ થીતેનક□ કી કથ્ે, વકિસતિકથ્ે અને તેમ્ની પોતની સંપત□ તે વાપથી શકે અને સંપુથ□ ણ મનવી બ્ની શકે." આ શાળામાં □કથી વધથ્ે અનેથ થ્સ□ ત□ છે. ઉત□ ત્થ્નો મુખ□ ચ કોથ્ેગાવ થ્સ□ ત ઉપથ ઠેઠ મુઢવા સુધી મુસાફથી કથે અને પછી જમ્ણી બજુ ઘોથ્પડીના ગામ ત્થ્ફ વળો. ત□ચાં ખેત્થેની વચ્ચં પુષ□ કળ ફુલોથી ભ્થ્ેલ સુસી વીલા, □ક બંગલો છે, જે ત□ થ્ણ જણી□ ભડે આપ□ચો છે. □ક અનૌપચથકિ અંદથ્ની બંગલાની થ્ચ્ના □ક ઘથ જેવી લાગે છે, □ક સંસ□ થથી વપિથીતઅને આથમ્દાયક વાતવથ્ણ આપવા ઘણુ લાંબે જાય છે, કાથ્ણકે પ□ થ્યત□ નાનો હેતુ□ છે કે દથ્ેક વ□ચક□ તનિે ઘથ્ના સંજોગો પુથ□ ણ થીતેસંગઠતિથખવા, તેમ્ને મૂળભૂત તત□ ત□ વકિ કુશળત શીખવી અને તેમ્ની સાથેસમજમાં ભ્ળવા મટે વહેવાૂ આવડતશીખવી. ચથ □ થ્ડા ચથ જુદા જુદા સ□ ત્થ ઉપથ તલમિ આપવા મટે પુથ પાડ□ચા છે. ઉઠાવદાથ ખુથ્શી□ દથ્ેક □ થ્ડામાં □ક મેટા ગોળ મેજ ઉપથ ભેગી કથીને થખવામાં આવી હતે અને જીવત થ્હેવા મટે થ્સોડામાં થંધ્વાની કુશળતનો અભ□ચાસ કથ્ચ છે. પ□ થ્યત□ ન જે ફક□ તદ્ બળકો સાથેચલુ થ્ઈ, જે મૂળભુત્થી ફક□ તપુથ□ વ વ□ચવસાચકિ શકિ□ ષણ ૧૪ વથ□ ષ અને ઉપથ્ના, જુથ્ના બળકોને આપવા મટે બ્નાવ□ચુ હુત પણ ભથ્તીચ સમજ સેવા કેન□ દ□ થ, □ક અનાથઆશ□ થ્મ્ને કેટલાક મનસકિ થીતેઅપંગ બળકોને લેવા મટે વનિંતે કથી, શાળા□ લવચકિ શકિ□ ષણનો વસિ□ તથ, તેમ્ના હુંફવાળા આલીંગનમાં લાવવા વધથ□ચો. હવે લગભ્ગ ૩૦ બળકોની સાથેજેમ્ના કાથ□ચક□ થ્મેને ચથ સ□ ત્થ ઉપથ ભગ પાડ□ચા છે. શકિ□ ષણની પદ□ ધતિ□ અત□ચંતઅનુકુળ છે, કાથ્ણકે તે□ કહે છે "દથ્ેક બળક જુદુ છે અને આપણુ લક□ ષ પ□ થ્ત□ચેક વ□ચક□ તનિી ક□ ષમ્તને વકિસતિકથ્વાનુ છે."

- પહેલો વશિેષ ભગ છે. આ નાના બળકો છે, જે ૩ - ૧૦ વથ□ ષના છે અને તે□ કાઈ પણ કથ્વાની ક□ ષમ્ત ધ્થવત નથી. BSSK મંથી આવત, તે□ ને ગંભીથ વથ□ તણુકને લગતે સમ્સ□ચા□ છે. તેમ્ને બેલત નથી આવડુતઅને તેમ્ને સંડાસ જવાનુ પણ શીખવ□ચુ ન હુત જ□ચાં સુધી તેમ્ને સંડાસમાં કેવી થીતેજવુ □ની તલમિ ન આપી હતે, ત□ચા સુધી વશિષિ□ ટ પ□ થ્કાથ્ની ખુથ્શી□ તેમ્ના મટે બ્નાવવામાં આવી હતે. આ બળકો ફક□ તદાળ અને ભત્નો પોચે આહાથ લેત અને તેમ્ને થેટલી અને શબ□ જીથી પથચિતિકથ□ચા અને પહેલી વાથ ચવવાનુ શખિવ□ચુ. ધીમે ધીમે હવે તે□ પોતની મેળે થેટલીના ટુકડા કથી ખાત શીખ□ચા.

- બીજો આવે છે સંચથ ક□ ષેત□ થ ભષણનો, પછી અક□ ષથ અને સંખ□ચાની □ળખાણ. તેમ્ની સથ□ જનાત□ મ્કતને વધથ્વા તેમ્ણે બ્પોથ્ના સમ્ચમાં શલિ□ પ કામ કથ□ચુ, ઘણુ કથીને થ્ંગીતકાગળને ફાડવા અને તેમ્ને ચેટાડવા. આ સંઘના બે બળકો આગળના સ□ ત્થ ઉપથ જવા તૈયાથ છે અને તેછે.

- પહેલાનો વ□ચવસાચી સંઘ : તે□ અહીયા પાયાનુ શૈક□ ષણકિ કામ કથ્ે છે - અક□ ષથે અને સંખ□ચા - ૧ થી ૧૦ અને પછી આગળ વધીને તેમ્નુ નામ, સથ્નામુ અને ટેલીફોન નંબ્થ શીખે છે. જો બળક લખવામાં નપિુણ હોય તે તેમ્ને પ□ થેત□ સાહીતકથ્ચ છે, નહી તે ફક□ તમૌખકિ શકિ□ ષણ પથ□ચાપ□ તગણાય છે. કોઇ પણ સમ્ચે બળકને જબ્થ્જસ□ તેથી થૂઢ વથ□ ત્ન કથ્વા ના કહેવુ જોઇ□. જે□ અશાબ□ દકિ છે તેમ્ને પથ્મનંદ પ□ થ્તકિા દ□ વાથ (□ક પાટચિા ઉપથ) અથ્વા Rhebus પાટચિા (સચતિ□ થ) અથ્વા ઇશાથથી શીખવવામાં આવે છે.

- આ સમુદાય ઝડપથી પ□ થ્ગતે કથ્ે છે. ઉપથ્ના પુથ□ વ વ□ચાવસાચકિ સ□ ત્થ ઉપથ જેમાં સમવેશ છે - આવડતજેવી કે આસપાસના પ□ થ્દેશની જાગૃૂક્ત અને થેજનુ જીવવા મટે થંધ્વુ. આ જુદીજુદી સબ□ જી□, ફળો અને અનાજની □ળખાણથી પહેલા ચલુ થ્ચ છે. તેમ્ને પછી ધેવાનુ અને છીલવાનુ પ□ થેત□ સાહતિકથ્ચ છે. તેમ્ને ગતે આપનાથ કુશળત ઉપથ આધથતિતે□ હવે સબ□ જી કાપીને અને છીલીને ગેસના ચુલ□ હાને સળગાવીને તેમ્ના ઉપથ થેડુ થંધેછે. તે□ સામન□ચ થીતેજોડીમાં કામ કથ્ે છે, જે □વી થીતેબ્નાવ□ચા છે કે તેબંને કોશલ□ચ અને કેટલીક કામ્ગાથીની ખોટ, જે □કમાં છે તેબીજો ભગીદાથ પુૂથ કથ્ે છે.

- તેપછીનુ જુથકામ ધંધ્ાને લગતુચુનટિ છે: અહચિા તે□ બ□ લ□ ક દ□ વાથ કથ્વામાં આવત છાપ કામ કથ્વાનુ, પડદા ઉપથ્નુ છાપ કામ, કાથ□ ડ બ્નાવવાનુ અને ભેટ બંધકથ્વા મટેના કાગળો, ટાઈ અને થ્ંગ અને હલ□ કો નાસ□ તે બ્નાવત શીખે છે. આ બ્ધી વસ□ તુ□ ખુલ□ લા દવિસે વેચે છે, જે દથ વથ□ ષે તેમ્ના પથસિથ્માં આયોજીતથ્ચ છે.

નલિશ ખત□ થી અને મુફ્ફાજલ પડદા ઉપથ છાપકામ કથ્વામાં અત□ચંતનષિ□ ણાંતછે અને અત□ચંતકુશળતથી ડઝનો જેટલા સુંદથ કાથ□ ડ બ્નાવે છે. વચિાથ □વો છે કે તેમ્ને વ□ચવસાચી બ્નાવે અને તેજ સમ્ચે તેમ્ની થ્ચ્નાત□ મ્ક પ□ થ્તભિ બ્હાથ લાવવા મટે મથ□ ગ આપે.

□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□.

આ વશિષ દવિસે સુમ્દાય પોહા (દબવેલા ચેખામંથી બ્નવેલો નાસ□તે) બ્નાવી લ□ચે છે. તે□ મ્જની આજુબજુમં બ્સે છે, કોથમીથ્ના પત□ત ભ્ગા કથ્ે છે (ચલક્ચંત□થ્ના પ□થવીણ□ચને સાથી થીતેઘસવુ □ બ્હુ સાથૂ છે), ડુંગથીની છાલ કાઢીને તેના ટુકડા કથ્ે છે. પછી તે□ થ્સોડામં જાય છે.

જ□ચાથ્ે □ક જોડી પોહાની બ્થ્ણી નીરે લઈ જાય છે, તેને મપીને પછી ધેવે છે, બીજી જોડી ચુલ□હો સળગાવે છે અને તેના ઉપથ ત્વો મુ્કે છે. ત□ચાથ્ે બીજી જોડી તેલનો ડબ□બે પસંદ કથીને મ્સાલો નાખીને બ્નાવે છે. બ□લ□સમ, જેને થંધ્યુ ગમ્ે છે, તેણી વાસ□તવકિ થીતે હલાવવાનુ ચાંત□થકિ કામ્ કથ્ે છે, પણ તેની સાથી થ્સીદા જે મનસકિ થીતેઘણી ચ્પળ છે અને થંધ્યામં વભિનિ□ન ચ્થ્ણોને □ળખે છે, પણ ચલકચંત□થ્ના કામ્ વાસ□તવકિ થીતે□કબીજા સાથેમ્ળીને કામ્ પોતેકથ્વામં ઉણપ અનુભ્વે છે. છેવટે પોહા તૈયાથ છે અને નૈતકિ અને અભ્શિક પીથ્સવા મટે આવે છે. પહેલો તટને પકડે છે, તેના કૌશલ□ચને લીધેઅને મટે બીજો તેની થ્જુ કથ્વાની શૈલી જે તેના ખુબ આકથ્□ષક હાસ□ચને લીધેછે. બીજી જોડી તેટલી વાથમ્ં ચ બ્નાવે છે.

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ :

ઘથ્ે મતપતિ બળકોને છોટા મેટા કામ્ કથ્વા મટે પ□થેત□સાહતિકથ્ે છે. "નહતિ્ તે□ પોતને નથ્થિ□થ્ક સમ્જે છે", થદીયા જોથ દઈને કહે છે. તેમ્ને નજીક્ની દુકાનોમં □ક અસાધથ્ણ જ્રૂથ્થીયાતમટે લેવા મેક્લે છે. જો તે□ બ્થેબ્થ છુટ□ટા પૈસા ન લાવી શકે તે તેમ્ને મ્દદ કથ્વા □ક ગણક્યંત□થ આપો. તેને મ્જ લગાવવા ધ□ચો, જમ્વાનુ પીથ્સવા ધ□ચો, અને જમ્□ચા પછી સાફ કથ્વા મટે મ્દદ કથે. તે□ કપડા ગડી કથીને સથ્સ થીતેગોઠવે. તે□ લોટ પણ ગંદી શક્શે અને આસાન નાસ□તે બ્નાવે, જેવા કે sandwitches . તે□ ધીથ છે પણ તેમ્કી દેત નથી. તેમ્ને વ□હેલા શથૂ કથ્વાનુ ક્હો. જો તેમ્ને સબ□જીની જ્રૂથ હોય તે સવાથ્ના નાસ□ત પહેલા સુધથ્વાનુ ક્હો અને થતપહેલા તેમ્ને બ્નાવવાનુ ક્હો. તે□ને બ્હાથ આવવા પ□થેત□સાહીતકથ્વાની જ્રૂથ છે અને બીજા□ની જ્રૂથ્થીયાતમ્ને નજથ્મં થખે.

તેમ્ને મતપતિ મટે પાણીનો પ□ચાલો, જ□ચાથ્ે તે/તેણી કામ્ ઉપથ્થી પાછા આવે, ત□ચાથ્ે લાવવા શખિવો. તેને દવિસ કેવો ગયો તેપુછો. કેટલાક મતપતિ □વુ વલણ વચિથ્ે છે કે ’ છેવટે મનસકિ થીતેઅપંગ બળક □વી કઈ મેટી વાતઆજે કથી છે." દૃષ□ટકિોણનો પ□થ્તકિાથ કથે અને તેમ્ના કામ્કાજમં થ્સ લ□ચો, તેજ્રૂથ પ□થ્તકિ□થયિા કથ્શે અને તમ્થ કામ્મં ઘણી થૂચી લેશે.

"તમ્થ બળક્ને તે□ક ભથ ન સમ્જો અને તેને/તેણીને બ્હાથ લઈ જવા શથ્મ્ ન લગાડો. તે આવુ કથ્શો તે આપોઆપ તેની અસથ બળક ઉપથ ઘસાઈ જશે અને તેની પછીની વથ□તણુક તેવી જ હશે અને પછી તેદેખભળ થખવા મટે પોતનો હાથઆગળ નહી વધથ્ે. તમ્થ બળક્ને સમજમં લઈ જાવ, ત□ચા કોઇક જગ□ચા□ તમ્થ્ે વથ□તણુક તેડવી પડશે", □મ્ તે□ આગ□થ્હ કથ્ે છે.

□ક □વુ જ આશ□ચ્થ□ચજનક ઉદાહથ્ણ અભ્શિક, જેનો બ્હાથ જનાથે મતિ□થ્તવાળો સ□વભવ અને હસુમ્ખ ચ્હેથે ક્દાર સાથી થીતેતેના બ્દ□ધમિન મતપતિના દૃષ□ટીકોણની બ્હાથ લઈ જાય છે. પછી ત□ચા મુ્ફાજલ છે, જે તેના પતિના ધંધામં મ્દદ કથ્ે છે અને સાંજે તેમ્ના ગ□થહકોને મ્ળીને અથ્વા સથ્ળ હસિાબ સંભળીને મ્દદ કથ્ે છે. "અપંગો મટે નકાથત□મ્ક જાહેથ પ□થ્જાના દૃષ□ટકિોણ ઘણીવાથ મેટા નડતથ લાવે છે. ચલો આપણે તેને ઉપથ આવવા હાથજોડીયે." તે□ની તેવ□થ વનિંતે છે. તત□ત□વકિ પાયા કથ્ત વધથ્ે, બળક્ને તેના આજુબજુના વાતવથ્ણ તથ્ફ ધ□ચાન થખવા પ□થેત□સાહીતકથ્ચ છે. જે થીતેનફીસા જોથ્થી ક્હે છે, "શાળા ફક□તશીખવા મટે નથી પણ તેમ્ની સમજની ક□થચિાપ□થ્તકિ□થયિા વધથ્વા મટે પણ છે. અમ્ે સૌદથ□ચ અને બહ□ચ દેખાવા ઉપથ મ્હત□વ આપી□ છી□, જેમં સમવેશ છે - મૈખકિ સ□વચ□છત, પગ અને નખની દેખભળ. વહેચ્વુ □ □ક જીવનમં બ્હુ મ્હત□વપુથ□ણ થૂપ છે, જે આપણે શીખવી□ છી□ અને જો તે□ તેમ્ના જમ્વાના ડબ□બમં કાંઇક લાવ□ચા હોય તે તેબીજાની સાથેવહેચ્વા મટે શખિવ□ચુ છે. તે□ જલ□દીથી શીખી જશે કે દોસ□તે બ્નાવવા મટે આ □ક થ્સ□તે છે."

□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ (□□□□□□□□□□□□).

દનિકથ આઈબથ, ૧૫, તેના બ્ધ ઉદ□દેશના ટપ□પા□મં ધીમે હતે. તેના મતપતિ□ તેને દસ□તુથ શાળામં □ક વથ□ષ મટે દાખલ કથ□ચો હતે, જ□ચા તેના શકિ□ષકો તેને શીખવામં ધીમે તથીકે □ળખત. વાથ્વાથ ડ□કટથેની મુ્લાકાતે ફક□તપ□થ્તકિ□થયિાને બ્હાથ કાઢી. "તેજલ□દી મ્જ્રૂતબ્ની જશે". તેજ□ચાથ્ે ચથ વથ□ષની ઉમ્થ્નો હતે ત□ચાથ્ે તેની મ્દત તેના મતના ગથ□ભવસ□થના ત□થીજા મ્હીનામં લોહી પડવાને લીધે તેની અસથ છે □વુ નદિાન થ્યુ અને પછી ખાલી પ□થ્સૂતે થઈ જેને લીધેદીનચાથ્ના મથ ઉપથ ગુમ્ડુ થ્યુ.

સુધસગિ, ૧૨ તેને ગંભિટ શબ□દો જોઇને તેનો અથ□થન સમ્જી શક્વાનો મ્ગજનો વકિટ થ્યો, જેનુ કાથણ તેના જન□મ વખતેતેનુ □છુ વજન હતુકાથણકે તેગથ□ભ્વતે થ્યા પછી ૬ મ્હીનામં જન□મે હતે. જ□ચાટે આ બે કેટલાક કાથણો છે, બીજા કાથણો ક્દાર હોઇ શકે.

- ઉદાસનિતના લક□ષણો (Down's Syndrome) ક્દાર હલ□કાથી ગંભિટ અવસ□થમં હોઇ શકે અને કેટલાક તેને □ળખવાના ચનિ□હો છે - જાડી જીભ, જાડી આંગળી□ અને ઢળત દેખાવો. (Mongoloid).
- જ□ચાટે મતને આંત્ડાના તવની બીમથી હોચ અથ્વા Rubella તેણીના ગથ□ભવસ□થ વખતેઅથ્વા તેના મટે ભટે દવા□ લીધે હોચ.
- કોઇક વાટ બળક ક્દાર સામન□ચ થીતેજન□મ□ચુ હોચ પણ meningitis, ક્મ્ળો, લાંબે સમ્ચથી ચલતે ઉચે તવ મ્ગજના કોષોને નુક્શાન પહોચડે છે.
- થચથેઇડની ક્મી અથ્વા વાઈ.
- જન□મ દ□વાથ સગપણ.

[illegible].

આ કેન□દ□ટ ચલુ ક્થ્વા મટે થ્યેલ ખથ□ચે અસાધથણ હતે. ત□થણેચને ઘણી અડચણોનો સામ્નો ક્થ્વો પડ□ચો અને વશિષ ટૂપમં જ□ચાટે તેની પાસે પૈસા □છા હત. આમં સથ□વશક□તમિનનો હાથછે કે તેણે દખલ ક્થીને અણધથી જગ□ચા□થી મ્દદ અપાવી પછી ભ્લે તેમતિ□થે હોચ કે સૌથી દુટ જગ□ચા જેવી કે આચથ્લેન□ડથી આવી હોચ અથ્વા ભથ્તમંથી હોચ. પણ જે□ મ્દદ ક્થ્વા મંગે છે તેક્થી શકે :

- મ્હીનાના ખથ□ચ તથ્ફ ફાળો આપીને.
- પ□થચોજક્નો □ક પુથ્સ□ક્થ□ત (ખાસ ક્થીને અનાથઆશ□થ્મંથી).
- લાંબ સમ્ચના ખથ□ચ મટે ચોગદાન. (જમીન, મ્કાન, વાહનને મટે કોષનુ નથિ□મણ).
- સામ્ગ□થી, ઉપક્થણો વગેટે દાનના ટૂપમં આપો. (The Inner Wheel of Riverside Pune □ □ક લોટ દળવાની ઘંટી દાનમં આપી જે તલમ્િલેનાટ મણસો વ□ચાપાટ ક્થ્વાની દૃષ□ટીથી ચ્લાવે છે.)
- □ક સ□વચંસેવક્ના ટૂપમં ભ્ટો અને કુશળતથી વહેચીને કામ ક્ટે છે.
- છોક્થ□ બ્નાવે તેવી વસ□તુ□ ખથીદીને જેવી કે, કાથ□ડ□સ, વીટવાના કાગળો, પત□ટ થેક્ડી, પથ્બીડચિા, બંધણીના દુપટ□ટા, નેપકીન, મેજ ઉપટ પાથ્થ્વાના ક્પડા, મથેબંધ્વાનુ ક્પડુ, files વગેટે. નગિમ્ના મેટા આદેશો પણ મુ્કી શકાચ છે.

[illegible].

તેની ભ્વષિ□ચની ચોજના□ સુમ્દાચ આધથીતપુથ□નવસવાટ છે અને થ્હેઠાણનુ દેખટેખ થખનાટ કેન□દ□ટ. તેના સંપથ□ક્ના નંબ્ટ છે.

Their contact numbers are
Prayatna: +91 20 26817429
Nafisa Khambata: +91 20 26342396
Radiya Gohil: +91 20 26131069
Mridula Das: +91 20 26123107

તેમણે □ક નાનકડી ચનિગાથી તમ્ને મ્દદ ક્થ્વા મટે પ□થ્કાશતિક્થી